

IKASLEAREN GIDA

**GARAPENAREN
PSIKOLOGIA I**

**IKASTURTEA:
2010-2011**

TITULAZIOA: PSIKOLOGIAKO GRADUA

IKASTEGIA: PSIKOLOGIA FAKULTATEA
IKASTURTEA: 2010-2011

IRAKASKUNTZA GIDA

1. IRAKASGAIAREN OINARRIZKO DATUAK

IZENA: GARAPENAREN PSIKOLOGIA I

KODEA: 25074

IKASTURTEA: 2010-11

Irakasgai mota= D

(D=adarreko oinarrizkoa; S=beste adar batzuetako oinarrizkoa; Y=gradu amaierako proiektua; O=nahitaezkoa edo P=hautazkoa)

ECTS kredituak: 6

MAILA: 1

LAUHILEKOA: 2

Aurretiko baldintzak:

Aholkuak:

2. IRAKASLEEN OINARRIZKO DATUAK

IZEN ABIZENAK: Fernando Olabarrieta Artetxe

IKASTEGIA/SAILA: Psikologia Fakultatea

ARLOA: Oinarrizko Psikologia Prozesuak eta haien Garapena

BULEGO ZK.: 3D1

POSTA E.: fernando.olabarrieta@ehu.es

TEL.: 943015721

WEB HELBIDEA: www.ehu.es/haezi

IZEN ABIZENAK: Enrique B. Arranz Freijo

IKASTEGIA/SAILA: Psikologia Fakultatea

ARLOA: Oinarrizko Psikologia Prozesuak eta haien Garapena

BULEGO ZK.: 3D1

POSTA E.: e.arranzfreijo@ehu.es

TEL.: 943015700

WEB HELBIDEA: www.ehu.es/haezi

IZEN ABIZENAK: Izarne Lizaso Elgarresta

IKASTEGIA/SAILA: Psikologia Fakultatea

ARLOA: Oinarrizko Psikologia Prozesuak eta haien Garapena

BULEGO ZK.: 3E26.1

POSTA E.: izarne.lizaso@ehu.es

TEL.: 943015650

WEB HELBIDEA:

IZEN ABIZENAK: Joana Acha Morcillo

IKASTEGIA/SAILA: Psikologia Fakultatea

ARLOA: Oinarrizko Psikologia Prozesuak eta haien Garapena

BULEGO ZK.: 3D16

POSTA E.: joana.acha@ehu.es

TEL.: 943015718

WEB HELBIDEA:

3. IRAKASGAIAREN GAITASUN ZEHATZAK ETA ZEHARKAKOAK

Gaitasunaren zk.:	Gaitasunak
1	Giza garapen psikologikoa azaltzeko oinarrizko kontzeptuak ezagutu.
2	Giza garapen psikologikoaren eredu teoriko desberdinen ekarpenak identifikatu eta erlazionatu.
3	Haurtzaroko eta nerabezaroko zenbait prozesu psikologikoren aldaketak, baita haien zergatiak, ezagutu eta arlo aplikatuan dituzten inplikazioak ikasi.
4	Garapen psikologikoaren prozesu desberdinen arteko harremanak ezagutu.
5	Ikasgai landutako aspektuei buruzko txosten bat egiteko gai izan.

4. PROGRAMA

4.1. TEORIAKO PROGRAMA GARATUA

1. GAIA: GIZA GARAPENAREN EREDU ETA TEORIETAKO OINARRIZKO KONTZEPTUAK

- 1.1. Garapenaren Psikologiaren definizioa eta ikasgaia
- 1.2. Giza garapenaren oinarri antropologiko eta biologikoak
- 1.3. Ikuspegi historikoa
- 1.4. Garapenaren ikuspegi klasikoak: Psikoanalisi eta Konduktismoa
- 1.5. Ikuspegi etologiko eta eboluzionista
- 1.6. Epistemologia Genetikoa eta Informazioaren prozesaketa
- 1.7. Ikuspegi historiko-kulturala
- 1.8. Garapen psikologikoa ulertzeko gaurko ereduak: interaktiboa, direkzio bikoia, sistemikoa, ekologikoa, genetikoa, indeterminazioan oinarritua, hezitzailea eta interbentziozkoa. Testuinguruzko eredu dialektikoa

2. GAIA: IKERKUNTZA METODOLOGIA GIZA GARAPENAREN PSIKOLOGIAN

- 2.1. Ikerkuntzaren zergatia Garapenaren Psikologian: aldaketa psikologikoa nola gertatzen den ezagutu
- 2.2. Prebentziozko, hezkuntzazko eta garapen psikologikoa indartzeko esku-hartzearen oinarri empirikoak bilatzea
- 2.3. Datu-biltzearen prozedura
- 2.4. Zeharkako diseinuak
- 2.5. Luzaroko diseinuak
- 2.6. Sekuentziazko diseinuak
- 2.7. Ikerketa-iturriak garapenaren psikologia: zientzia-komunitatea

3. GAIA: HASIERA, GARUN-GARAPENA ETA GARAPEN FISIKOA HAURTZAROAN ETA NERABEZAROAN

- 3.1. Jaiotze aurreko garapena eta jaiotze prozesua

- 3.2. Garun- eta neurona-garapena haurtzaroan eta nerabezaroan
- 3.3. Garapen motorra
- 3.4. Sexu-garapena
- 3.5. Aldaketak haurtzaroan eta nerabezaroan
- 4. GAIA: GARAPEN KOGNITIBOA LEHEN HAURTZAROAN
  - 4.1. Oinarrizko prozesu kognitiboak lehen haurtzaroan
    - 4.1.1. Hautematearen garapena
    - 4.1.2. Arretaren garapena
    - 4.1.3. Oroimenaren garapena
  - 4.2. Piageten teoria
  - 4.3. Lehenengo Estadioa: sentsomotorra
    - 4.3.1. Lehenengo Subestadioa: ariketa erreflexuak
    - 4.3.2. Bigarren Subestadioa: lehen mailako eskemak
    - 4.3.3. Hirugarren Subestadioa: bigarren mailako eskemak
    - 4.3.4. Laugarren Subestadioa: bigarren mailako eskemen koordinazioa
    - 4.3.5. Bosgarren Subestadioa: hirugarren mailako eskemak
    - 4.3.6. Seigarren Subestadioa: konbinazio mentalak
  - 4.4. Piageten teoriari erantzuna
- 5. GAIA: GARAPEN KOGNITIBOA ESKOLA AURREAN
  - 5.1. Bigarren Estadioa: eragiketa aurrekoa
  - 5.2. Funtzio sinbolikoa
  - 5.3. Pentsaera egozentrikoa
  - 5.4. Gogamenaren teoria
  - 5.5. Espazioa eta zenbakia
  - 5.6. Irakurketa eta idazketa.
- 6. GAIA: GARAPEN KOGNITIBOA ESKOLA AROAN.
  - 6.1. Hirugarren Estadioa: eragiketa konkretuak
  - 6.2. Kontzeptuen garapena
  - 6.3. Meta-kognizioa
  - 6.4. Arrazonamendua eta gatazka-ebazpena
- 7. GAIA: GARAPEN KOGNITIBOA NERABEZAROAN.
  - 7.1. Laugarren Estadioa: eragiketa formalak
- 8. GAIA: HIZKUNTZAREN JABEKUNTZA ETA GARAPENA
  - 8.1. Kontzeptuak
  - 8.2. Hizkuntzaren garapenari buruzko teoriak
  - 8.3. Lehen bi urteetan hizkuntzaren garapena
  - 8.4. Hizkuntzaren elementuak
- 9. GAIA: GIZARTE EZAGUTZAREN GARAPENA)
- 10. GAIA: HELDUAROAREN ETA ZAHARTZAROAREN GARAPEN FISIKOA ETA EZAGUTZAZKOA
  - 10.1. Helduaroaren garapen fisikoa eta ezagutzazkoa
    - 10.1.1. Sarrera
    - 10.1.2. Garapen fisikoa
    - 10.1.3. Ezagutzaren garapena
  - 10.2. Zahartzaroaren garapen fisikoa eta ezagutzazkoa
    - 10.2.1. Sarrera
    - 10.2.2. Garapen fisikoa
    - 10.2.3. Ezagutzaren garapena

4.2. PRAKTIKETAKO PROGRAMA

GELAKO PRAKTIKAK (2, 3 eta 4): irakasgaiarekin lotutako ikus-entzunezko dokumentuak ikusi.

Edukien analisia eta komentarioak.

Txosten laburrak egin (nahitakoa).

Azken azterketan ebaluatuko diren gaiak.

MINTEGIAK 1 (1, 4 eta 5): Piageten lau estadioetako batean oinarritutako esperimenduak errepikatu. (sentsomotorra, eragiketa aurrekoa, eragiketa konkretuak eta eragiketa formalak).

MINTEGIAK 2 (1 eta 5): tailerretan eginiko esperimenduak aztertu eta gela kideei aurkeztu.

5.- IRAKASGAIKO PLANGINTZAREN KRONOGRAMA

ASTEA	GAIA	GELAKO PRAKTIKA	ORDENAG. P.
1 24-01/27-01	1. Ereduak	1. Dok.: 1.kap. <i>Haztearen abentura</i> (ordu 1)	
1 24-01/27-01	1. Ereduak	1. Dok.: 2.kap. <i>Haztearen abentura</i> (ordu 1)	
2	1. Ereduak	2. Dok. <i>El Niño Salvaje</i> (1)	
3	1. Ereduak	3. Dok. <i>El Niño Salvaje</i> (1)	
4	1. Ereduak	4. Dok. Fitxa <i>El niño salvaje</i> (1)	
5	2. Ikerkuntzaren Metodologia	5. Dok. <i>Una vida por delante</i> (1)	<i>Una vida por delante</i> (1)
6	3. Burmuinaren garapena eta garapen fisiko eta motorra haurtzaroan eta nerabezaroan		2 Dok. <i>El primer año de vida</i> (1)
7	4. Garapen kognitiboa lehen haurtzaroan (estadio sentsomotorra)		3 Dok. <i>El milagro de la vida</i> (1)
8	5. Garapen kognitiboa eskola aurrean (eragiketa aurreko estadioa)	6. Dok. <i>Haurrak uretaraa</i> (1)	
9	5. Garapen kognitiboa eskola aurrean (eragiketa aurreko estadioa)	7. Dok. Ariketak lurrean (1)	
10	6. Garapen kognitiboa eskola aroan (eragiketa konkretuak)	8. Dok. <i>Psikomotrizitatea</i> 1h	
11	7. Garapen kognitiboa nerabezaroan (eragiketa formalak)	9. Gnosiak eta praxiak: irakurtzea eta idaztea (1 0)	

12	8. Hizkuntzaren jabekuntza eta garapena	10 Dok. <i>Gennie</i> 1 ord.	4 <i>Gennie</i>
13	9. Garapen fisikoa eta kognitiboa helduaroan	11. Dok. <i>El cuerpo humano</i> (1 o.)	5 Fitxa dok.
14	10. Garapen fisikoa eta kognitiboa zahartzaroan		

6. EBALUAZIO SISTEMA (TEORIRAKO ETA PRAKTIKETARAKO)

Kalifikazioa: azterketa %70; praktikak: %30 (Portzenataia irakasleak kurtso hasieran alda dezake, azterketa %70tik %50era eta praktikak %30etik %50era, bere irizpideen eta estrategia didaktikoen arabera: kasuen azterketak...).

A) TEORIA: Azterketa mota: froga objektiboa (testa).

- Apunteak, fotokopiak, liburu-aipamenak...

B) PRAKTIKAK:

- GELAKO PRAKTIKAK (%15): gelako praktiken edukiak azken azterketan ebaluatuko dira.
- MINTEGIAK (%15): TALDE LANA (6-10 ikaskide). Programatik hartutako gai baten inguruko lana (Piageten esperimenduak), irakaslearekin batera tutoretza eta mintegi orduetan diseinatua eta berrikusia (maiatzaren 15a baino lehen entregatzekoa).

- Kalifikatzeko, beharrezkoa da taldeka egin behar den lana gainditzea eta azterketa gainditzea. Bi betebeharrak osatu ondoren, kalifikazioa jarriko da portzentajeak aplikatuz.
- Aurretiko beste ikasturteren batean egin bada mintegietako talde lana (eta hala frogatzen bada), ez da errepikatu behar. Era berean, azterketa gainditzeko ez dutenei laneko kalifikazioa gordeko zaie azterketa gainditu arte (baldintza hau aplikatzen den azken ikasturtea izango da).

7. DOKUMENTAZIOA/BIBLIOGRAFIA

OINARRIZKOA:

- ARRANZ, E. (1998). Modelos del desarrollo psicológico humano. Leioa: UPV/EHU Argitalpen Zerbitzua.
- BERGER, S. K. eta THOMPSON, R. A. (1998). Psicología del desarrollo: infancia y adolescencia. Madril: Médica Panamericana.
- BERMEJO, V. (1994). Desarrollo Cognitivo. Madril: Síntesis Psicología.
- FLAVELL, J. H. (1963). La Psicología Evolutiva de J. Piaget. Bartzelona: Paidós.
- KAIL, R. V. eta CAVANAUGH, J.C. (2006). Desarrollo Humano. Madril: Thomson.
- LEFRANCOIS, G. L. (2000). El ciclo de la vida. Madril: Thompson.
- LIZASO, I. eta APODAKA, M. (2008). Giza garapen psikologikoaren ereduak I. Bilbo: Udako Euskal Unibertsitatea.
- LIZASO, I. eta APODAKA, M. (2008). Giza garapen psikologikoaren ereduak II. Bilbo: Udako Euskal Unibertsitatea.
- PALACIOS, J. MARCHESI, A. eta COLL, C. (1999). Desarrollo psicológico y Educación. Vol. 1. Desarrollo cognitivo y social del niño. Vol. 2. Desarrollo psicológico y educación. Vol.3: Psicología Evolutiva. Madril: Alianza Artitaletxea.

PALACIOS, J., MARCHESI, A., COLL, C. (1999). Garapen psikologikoa eta hezkuntza. Leioa: UPV/EHU Argitalpen Zerbitzua.

PAPALIA, D. E. eta OLDS, S. (2009). Psicología del desarrollo de la infancia a la adolescencia. Madril: McGraw-Hill.

PAPALIA, D. E. eta FELDMAN, R. (2013). Psicología del desarrollo de la infancia a la adolescencia. Madril: McGraw-Hill.

RICE, R. (1997). Desarrollo Humano. Estudio del Ciclo Vital. México: Prentice-Hall.

SANTROCK, J.W. (2006). Psicología del Desarrollo. El ciclo vital. Madril: Mc Graw Hill.

SHAFFER, D. (2000). Psicología del desarrollo: infancia y adolescencia. México: International Thomson.

STASSEN BERGER, K eta THOMPSON, R. A. (1995). Psicología del desarrollo: Infancia y adolescencia. Madril: Panamericana.

OSAGARRIA: ALDIZKARIAK

Infancia y Aprendizaje
Child Development
Revista de la Psicología General Aplicada
Developmental Psychology
Journal of Adult Development
Aging and Society.
Geriatría.
<http://psicothema.com>
http://ub.es/piscolog/infancia/inf_apr.htm
<http://um.es/analesps>
<http://uv.es/psicologica>
Human Development
Psychology and Aging
Revista Española de Geriatría y Gerontología.
The Gerontologist.
The Journals of Gerontology

INTERNETeko BALIABIDEAK:

www.piaget.org
www.imsersomayores.csic.es/basesdedatos/index.jsp
www.vigotsky.idoneos.com
www.ehu.es/haezi
www.apa.org
www.cop.es
www.etxadi.org
www.ueu.org
www.uztaro.com

8. TUTORETZEN ORDUTEGIA:

Tutoretza ordutegia honako baliabide edo plataformetan aurki daiteke:

- Moodle.
- UPV/EHUko Webgunea.